

Če vsak četrtik in velja s... vred ali v Mariboru...
 pol leta 20 K, za četrt leta...
 izven Jugoslavije 30 K.
 pošlje na uprav... Slovenskega Gospodarja...
 Maribor, Koroska cesta št. 5.
 se dopušča do odpovedi.
 se plačuje naprej.
 Telefon št. 220.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Učje „Katal... dobivajo list brez posebn...
 ročnina. — Uredništvo: Koroska...
 cesta št. 5. Rokopisi se ne vr...
 Upravištvu sprejema naroč...
 inserate in reklamacije. Čas...
 inzeratom po dogovoru. Za...
 kratne oglase primerca popu...
 Nesprejete reklamacije so polit...
 proste.
 Telefon št. 220.

19. številka.

Maribor, dne 12. maja 1921.

55. letnik.

Tepeni tisti, ki nočejo slovenske samouprave.

Slov. ljudska stranka pri občinskih volitvah sijajno zmaga.

Od 26. aprila do 15. maja se vršijo po Sloveniji občinske volitve. Pri teh volitvah so liberalci in njihovi sorodniki samostojnezi strahovito tepeni. Liberalci so izgubili celo po trgih in mestih svoje glasove, na deželi pa so samostojnezi obdržali komaj in komaj še nekaj občin v svojih rokah. Njih glasovi so padli več kot za polovico. Naša stranka pa je sijajno napredovala. Od 28. nov. do sedaj se je ljudstvo do dobrega spametovalo. Te volitve so pravzaprav ljudsko glasovanje za samoupravo Slovenije proti pogubonosnemu centralizmu (neomejenemu gospodstvu iz Beograda). Demokrati in Samostojna so nas prodrali v Beogradu za centralizem, zategadelj pa je celokupni slovenski rod sedaj odločno obsodil to nesrečno politiko. Onim volilecem, ki so se zapeljani in so se glasovali za kandidatne liste samostojnih in liberalcev, pa bo še prav kmalu žal za ta pogubonosni korak. Žal, da še danes ne moremo podati celotne slike o izidu volitev, ker se volitve niso povsod zaključene. Radi pomanjkanja prostora tudi ne moremo prinesiti podroben izid iz vseh občin. Zategadelj prinašamo pregled po okrajih, ki je natančno sestavljen. Že naprej opozarjamo, da številke, ki jih pošiljate okrajna glavarstva dež. vlad, niti približno niso resnične.

Evo vam izide po okrajih:
 Sodni okraj Maribor: Stevilo odbornikov 1044, SLS, ozir. SKZ 630, 60,35%, vse nasprotne stranke skupaj 414, torej 39,65%.
 Sodni okraj Sv. Lenart v Sl. gor.: Stevilo odbornikov 434, SLS oziroma SKZ 394, torej 86,79%, vse nasprotne stranke skupaj 60, torej 13,21%.
 Sodni okraj Slov. Bistrica: Stevilo odbornikov 474, SLS oziroma SKZ 411, torej 86,71%, vse nasprotne stranke 63, torej 13,29%.

Celokupni izid v mariborskem okrajnem glavarstvu: Vseh odbornikov 1972, SLS oziroma SKZ je 1435, torej 72,76%, vse nasprotne 537, torej 27,24%.

Etujsko okrajno glavarstvo (trije sodni okraj): Stevilo odbornikov 1768, SLS 1168, vse nasprotne stranke 600. (SLS 66%).

Okrajno glavarstvo Slovenjgradec (po uradnem izkazu): Ste-

vilno odbornikov: 632, SLS-SKZ 338, demokrati 46, Samostojna 92, Narodni socialci 14, socialni demokrati 142. V tem okraju ima naša stranka torej 44 odbornikov celo po uradnem izkazu več kot vse nasprotne stranke. Če se pa pomisli, da je okrajno glavarstvo šteló n. pr. vse odbornike občine Trbonje za pristaše Samostojne, dasiravno so kandidirali na listi „krščanske kmetijske stranke“ in da pristaeva okr. glavarstvo naše pristaše na Kaplji med razne nam nasprotne stranke — potem je še sploh čudno, da je glavarstvo izračunalo našo večino.

Okraj Konjice: Stevilo odbornikov 434, SLS-SKZ 321, t. j. 74%, vse nasprotne stranke 113, t. j. 26%. Celó lepi trg Konjice šteje 10 naših odbornikov in samo 6 nasprotnih.

Okrajno glavarstvo Ljutomer (uradni izkaz): SLS-SKZ ima 35 občin, samostojna 17 občin. V 1 vsaka polovica. Sicer pa je tudi tu tako kot v drugih okrajih, da uradni izkaz nosi po krivici ime uradni, ker je le strankarsko skrupucan, kakor je zahtevala deželna vlada. Ko dobimo iz okraja natančno poročilo, bomo ta „uradni“ izkaz izpodbili.

Iz ostalih okrajev se nimamo na tančnih izidov. Že danes pa je jasno da bo imela naša Slovenska ljudska stranka (SLS) 60% vseh občin Slov. Stajerja v svojih rokah. Mi smo tega sijajnega uspeha zelo veseli. Omeniti moramo, da je socialdemokratska stranka pridobila nekaj občin, a ne toliko, kot je pričakovala. Vse kaže, da bomo v bodoče imeli samo dve stranki: našo SLS in socialdemokratsko.

Našim volilecem, zaupnikom in agitatorjem, ki so s svojim pridnim delom pripomogli, da je zmaga naša stranka in da smo vrgli ob tla hinavsko in prešerno Samostojno, izrekamo iskreno zahvalo in čestitke. Izvojevali ste zgodovinsko zmago. Naj slišijo sedaj vsi slovenski in srbijanski centralisti in tudi liberalno-samostojna vlada, da hoče slovensko ljudstvo samoupravo -- Slovenije.

Ljudski tabor v Celju.

Kadar treba iti poslušati dr. Korosca, našim vrlim pristašem nobena pot ni predolga, nobeno vreme pre-slabo. O tem smo se lahko zopet pričeli na praznik Vnebohoda Gospodovega popoldne, ko je imel dr. Korosce shod v Celju v veliki dvorani Narodnega doma. Vreme je bilo neugodno. Kljub temu so prišli naši pristaši iz celega celjskega okrožja, iz sodnih okrajev Celje, Vranks, Soštanj,

Smarje, Laško, Kozje, Sevnica i. dr. da vidijo in slišijo svojega voditelja, prvobojevnika za avtonomijo. Velika dvorana Narodnega doma, ki ima prostora za 2000 ljudi, je bila premajhna da bi obsegala vse množice. Ko je vstopil dr. Korosce, ljubljaneec vsaga dobro in krščanskomislečeva slovenskega ljudstva v dvorano in na oder, pozdravljanja in navdušenja ni hotelo biti konec. Govoril je o nalozah naše stranke v novih občinskih odborih, katere si je že v večini občin priborila; v prvi vrsti za rezeže, za uboge Lazarje, za napredak in olajšanje gospodarskega življenja za šolo in izobrazbo, govoril o bodočem boju za samoupravo občin, okrajev in pokrajin.

Označil je stališče naše stranke glede davkov in vojaščine. Ubogi narod ima vedno več plačil. Davki bodo našega kmeta, delavca in malega obrtnika popolnoma potlačili. Od naših posojilnic dobivamo poročila, ki pravijo, da mali posestniki in obrtniki najemajo posojila, ker ne morejo davkov plačati. Ako se to rodi, je to začetek gospodarskega nazadovanja. Mi moramo davke zmanjšati! Zato moramo gledati, da se tisto, kar je najdražje in najmanj potrebno, črta in izostane. Naša stranka je v ustavnem odboru predlagala: Narodi med seboj ne smejo več svojih sporov reševati krvavim potom. Stalno vojaštvo se naj odpravi! Danes je še to nemogoče, a mogoče je, da se vojaštvo zmanjša! Dokler bo vojaštvo obstalo, pa zahtevamo, da naši vojaki, ako je treba služiti, služijo v svoji domovini in da se z njimi dobro in pobratsko ravna. S pozivom na toj za svobodo in avtonomijo naša slovenske zemlje, za svobodo kmetijskega delav-skega in obrtniškega stanu je končal svoj skoro dveurni govor, ki ga je ljudstvo poslušalo kakor zamaknjeno.

Za njim je poslanec dr. Hohnjec poljudno označil nasprotne stranke in njih delovanje. Poslanec Krajnc je v kratkih in prisrčnih besedah pozval zborovalce, naj skrbijo, da bo kmalu vsa Slovenija zbrana v taboru Slovenske ljudske stranke.

Po triurnem zborovanju je predsednik dr. Ogrizek zaključil sijajni shod, na katerem se je našo ljudstvo iz govorov našega voditelja dr. Korosca, organizatorja dr. Hohnjeca in kmetijskega poslanca Krajnc napilo zopet novega navdušenja za delo za Kmetško zvezo.

Pridobivajte naročnike!

„Bill je mrtev!“
 In zopet jih je klet slepec zavoljo njihove narodne počasnosti.

„Preiščite ga, strahopetni tepci!! Drugi pa skočite gori k njegovemu zaboju!“

Cul sem jih, kako so topotali po naših starih stopnicah, da se je menda hiša tresla od njihovih korakov.

Novi kriki iznenadenja! —

Okno kapitanove sobe se je s treskom odprlo, stekla so se zdrobila in se žvenkefaje usula na cesto, nekdo se je naslonil do ramen skozi okno in zaklical stepemu beraču doli pred vrata:

„Peter, prehiteli so nas! Prebrskali so kovčeg od vrha do tal!“

„Si našel —?“

„Denar!“

Slepec je preklel denar.

„Flintovo torbico mislim.“

„Je ni videti!“

„He, vi tu-le spodaj, ali jo ima še Bill pri sebi?“

„So že tudi bili pri njem! Nič ni najti!“

„Ti-le gostilničarski ljudje! Tisti fant!“ je rohnel berač. „Da bi mu bil iztaknil oči! — Ni še dolgo, kar so že

Kako Mermolja izdaja slovensko ljudstvo?

Samostojna kmetijska stranka ima na Slov. Stajerju med svojimi „voditelji“ moža, ki sliši na ime Mermolja. Doma je iz vasi Vertobja na Gorškem. Mož je zapustil svojo domovino in je prišel veržiti v naše kraje. Mermolja je osrečil Slov. Stajer z ustanovitvijo zgačarske in izdajalske Samostojne. Vrgel je med naše ljudstvo bajdjo prepira in sovraštva. A na samoto. Mermolja je tisti človek, ki je gernil v Beogradu slovenskega kmeta in bajtarja, da jako velike zasluži, vsled česar se mu more predpisati še več davka. Pri posvetovanju v Beogradu junija meseca lansko leto je namreč izjavil, da kmet na Slov. Stajerju na posestvu 5 hektarjev (okoli 9 čralov) pridelata na leto toliko, da ima koncem leta čistih 30.000 K dobička! Tako govori ta mož v Beogradu za kmeta.

In v 21. seji ustavotvorne skupščine je Mermolja zopet govoril. To je bil torej njegov drugi govor v Beogradu. Da je bil Mermoljaev govor plitev in se je odlikoval po praznini, to sprevidi vsakdo sam, koor čita to njegovo modrijanstvo. To je njegova stvar. Saj vemo iz Mermoljaevih shodov, da zna on kričati, upiti kot židov, vrteči svoj plašč po vetru. A, da je Mermolja zopet izdal slavnostno ljudstvo, to pa se mora beležiti. Mermolja je govoril proti avtonomiji slovenskih pokrajin, govoril je za ustavo, za tisto ustavo, ki nas bo vkovale v pogubonosni srbski centralizem, t. j. v brezpogojno komando iz Beograda. Mož je v svojem govoru izrekel veliko in hudobno laž, da „naš narod nima niti pojma o avtonomiji, ki je zahteva Slovenska ljudska stranka“. Mermolja torej sodi razumnost našega ljudstva, po svoji plitvi, zmešanji pameti. Nadalje pravi Mermolja, da „slovenski narod v istini obsoja vsako zavlačenje ustave“. S temi besedami Mermolja ni samo grdo žalil slovenskega ljudstva, ampak je tudi nas Slovence naravnost izdal beogradskemu centralizmu. Mermolja govori, kakor da slovensko ljudstvo ne bi bilo toliko izobraženo, da ne bi znalo razločevati med „avtonomije“ in „centralizmom“. Z „avtonomijo“ (samoupravo) Slovenije hoče naša stranka priboriti slovenskemu ljudstvu politično in gospodarsko samostojnost, ki nam gre in ki je za nas Slovence edina rešilna zahteva. Samostojni pa se potegujejo s srbskimi in slovenskimi demokrati (liberalci) za ustavo, ka-

Zaklad na otoku!

iz angleškega prevedel Paulus.

(Dalje.)

Izgubljena sva bila!

Kako sem klet bojazljivost naših so sedov, kako sem očital materi njeno svojeglavno poštenost, ki je bila obenem skopost, in njeno predrznost, ki se jej je v usodnem trenutku izprevr-gla v strašljivo slabost!

K sredi sva bila blizu mostiča. — Pomagal sem opotekajoči se materi do roba potoka, tam je z onemoglim vzdihom padla na moja ramena.

Ne vem, kje sem našel toliko moči, in bojim se, da nisem bil ravno — preveč nežen, pa zavlekel sem jo ven čar po bregu navzdol in pod most. — Nizko obokan je bil in le kleče sem se sprijaznil pod njega ter potegnil mater za seboj.

V.

Pa radovednost je bila ljubša kot strah. Ni mi dalo miru pod mostom. Zlezal sem nazaj na rob potoka in se skrtil za grmičjem, odkoder sem mogel opazovati cesto pred gostilno.

Komaj sem zložno legel na svojo mesto, že so prišli.

Sedem ali osem jih je bilo. Njihovi dirjajoči koraki so odmevali po cesti, mož s svetilko je tekal nekaj korakov pr. drugimi. Troje so se držali za roke, kljub megli sem spoznal, da je bil slepi berač srednji med njimi.

V tem sem že tudi slišal njegov glas:

„Doli z durmi!“ je zaklical.

„Tako, takoj!“ so mu odgovorili. trije, štirje in z vso silo so se zameli proti hiši, mož s svetilko za njimi.

Pa obstali so presenečeni — vrata so bila odprta! Tiho so se nekaj časa posvečevali je spet je zadonel po veljujoči glas slepcev, pa za nekaj stopinj viši in poznalo se mu je, da je mož ves razpaljen od jeze in togo-te.

„V hišo, v hišo!“ je kričal in se hudoval nad njihovo počasnostjo.

Štiri ali pet jih je skočilo v vežo, dva pa sta ostala pri strašnem slapecu na cesti.

Nastal je molk. —

Krik iznenadenja ga je pretrgal in nekdo je zaklical iz hiše:

bili v hiši! Vrata so bila zapahnjena, ko sem jih skušal odpreti. Iščite, iščite! Prevrnite hišo!“

Tako je rohnel Peter in udarjal s palico ob tla.

In tedaj je zabobnelo po našem že tako starem in ljubem hramu! S težkimi koraki so stopali gori in doli, — premikali in prevračali omare in mize, razbijali vrata, tolkli po tleh, da je odmevalo ven po skalovju in gričevju.

Pa eden za drugim so prišli nazaj ven na cesto in pravili, da nas ni in pa ni.

V tistem hipu se je spet oglasilo za teglo žvižganje, ki sva ga z materjo čula, ko sva štela kapitanove zlata — topot pa dvakrat zaporedoma. Mislim sem tedaj, da je dal slepi rokovnjač svojim pomagačem z žvižganjem znamenje za napad. Toda žvižganje je prišlo od vaških gričev sem in je bilo, kakor sem spoznal, znamenje bližajoče se nevarnosti.

„Zopet Dirk!“ je rekel nekdo. — „Pa dvakrat! Treba se bo zganiti!“

(Dalje prihodnjič.)